

13.6.2022

Eduskunnan ympäristövaliokunta

Dnro.47/2022

1/3

MTK:n kirjallinen lausunto koskien valtioneuvoston kirjelmää eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä, sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja esittää pyydettyä kirjallisena lausuntonaan seuraavaa:

U-jatkokirjeessä ei ole otettu kantaa biomassajakeiden jakamiseen *primary woody biomass* ja *secondary woody biomass* luokkiin. Jako on erityisesti Euroopan parlamentissa aktiivisessa keskustelussa. MTK pitää biomassajakeiden jakamista *primary woody biomass* ja *secondary woody biomass* luokkiin keinotekoisena ja puumarkkinoilla vaikeasti käytännössä sovellettavana. MTK esittää, että Suomen valtio ottaisi kannan, jossa se vastustaa biomassajakeiden jakamista *primary woody biomass* ja *secondary woody biomass* luokkiin. Eurooppalaisten puumarkkinoiden tulisi saada jatkossakin toimia markkinaehtoisesti.

Tukijärjestelmät ja kaskadikäyttö

MTK yhtyy valtioneuvoston näkemykseen, joka pitää hyvänä, että delegoitu säädösvalta komissiolle on poistettu direktiiviehdotuksesta ja että kyseistä periaatetta tulisi käsitellä enintään osana jäsenvaltioiden tukijärjestelmien käsittelyä.

MTK esittää valtioneuvoston kantaa tarkennettavaksi seuraavasti:

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan ilmoitusvelvollisuus voisi koskea tukijärjestelmiä siltä osin kuin **uusia tukijärjestelmiä energiantuotantoon otetaan käyttöön ja** niissä poiketaan kaskadiperiaatteesta.

MTK pitää valtioneuvoston tavoin ratkaisevan tärkeänä, että metsähakkeen käyttö säilyy uusiutuvana energiana.

Liikenne

MTK yhtyy valtioneuvoston näkemykseen.

Lisähuomiona U-kirjeeseen MTK:n näkemyksen mukaan komissiolle ei tule sallia toimivaltaa poistaa raaka-aineita kehittyneiden biopolttoaineiden raaka-ainelistalta. Poiston mahdollistaminen tarkoittaisi takautuvaa lainsäädäntöä jo tehdyille investoinneille.

Takautuvaa lainsäädäntöä ei tulisi sallia myöskään viljelykasvien kasvihuonekaasujen laskennan osalta. Komission pohjaesityksessä on tästä viitteitä. Suomen tulisikin MTK:n näkemyksen mukaan vaikuttaa

jatkokäsittelyssä siihen, että takautuvan lainsäädännön elementit eivät tule hyväksytyiksi neuvoston kantaan asiassa.

MTK esittää Suomen kantaan lisättäväksi lauseen: **”Suomi ei voi hyväksyä takautuvaa lainsäädäntöä koskien komission toimivaltaa poistaa raaka-aineita kehittyneiden biopolttoaineiden raaka-aine listalta (direktiivin liite IX) tai koskien liitteeseen IX sisältymättömien ruoka- ja rehuketjussa syntyvien raaka-aineiden kasvihuonekaasulaskentaa.”**

Kestävyysskriteerit

MTK yhtyy valtioneuvoston kantaan, jossa valtioneuvosto voi hyväksyä ehdotetun muutoksen, jossa metsäbiomassaa koskeva kiellettyjen alueiden tarkastelu on viety riskiperusteisen arviointimallin sisälle.

MTK sen sijaan ei jaa U-kirjeessä esitettyä näkemystä siitä, että puheenjohtajamaan pohjaesityksessä ympäristöintegriteetti suhteessa komission pohjaesitykseen olisi jotenkin heikommin huomioitu. MTK:n näkemyksen mukaan asiaa on arvioitava jatkotyössä ensisijaisesti toimeenpanokelpoisuuden näkökulmasta. **MTK esittää Suomen kannasta poistettavaksi sivulauseen: ”mutta voivan heikentää ympäristöintegriteettiä suhteessa komission esitykseen.”**

MTK esittää valtioneuvoston kantaa selvennettäväksi, että maaperän laatua ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä koskevien kriteerien täyttämiseen listatut keinot **ovat yksiselitteisesti** esimerkinomaisia.

MTK pitää tärkeänä, että riski-perustainen tarkastelu säilyy kiinteänä osana direktiivin kestävyysartiklojen toimeenpano mahdollisuutta. MTK:n näkemyksen mukaan metsäbioenergian käytössä EU-alueella esiintyviksi väitettyjä kestävyysaasteita ratkaistaan tehokkaimmin kansallisesti. Riski-perustainen tarkastelu on direktiivin aikaisemmassa laatimisvaiheessa luotu nimenomaan tästä näkökulmasta, eikä asia tässä asiassa ole tapahtunut muutoksia.

RePowerEU ehdotukseen liittyvät seikat

MTK yhtyy valtioneuvoston näkemykseen koskien sitovaa unionin yleistavoitetta vuodelle 2030 ja tässä yhteydessä esiin nostettuja seikkoja.

MTK yhtyy valtioneuvoston näkemykseen, että uusiutuvan energian ydinkehittämisalueiden kartoittamisen tulisi olla jäsenvaltioille vapaaehtoisia. Ydinkehittämisalueiden tekeminen velvoittavaksi voisi johtaa maanomistajien tasapuolisen kohtelun näkökulmasta kyseenalaisiin tilanteisiin. Esityksen oikeusvaikutuksia omaisuuden suojaan ja elinkeinojen harjoittamiseen on tässä vaiheessa vaikea hahmottaa. Näin ollen varovaisuusperiaatetta noudattaen MTK pitää parempana, jos ydinkehittämisalueiden kartoittaminen säilyy vapaaehtoisena. MTK:n näkemyksen mukaan asiaa arvioitaessa on kiinnitettävä jatkossa huomiota erityisesti maanomistajien tasapuoliseen kohteluun, heidän perusoikeuksiensa toteutumiseen ja maanomistajien vaikutusmahdollisuuksien parantamiseen uusiutuvaa energiaa suunniteltaessa ja rakennettaessa. MTK:n näkemyksen mukaan näiden oikeuksien toteutumisen huomioiminen sopisi myös osaksi valtioneuvoston kantaa lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten menettelyiden kehittämiseen esitettyjen varsin kriittisten näkökulmien lisäksi. MTK pitää sinänsä perusteltuna, että luvituksen ja hallinnollisten menettelyiden sujuvoittamisesta käydään perusteellista keskustelua osana energiahuoltovarmuuden kohentamista. EU tasolla RePowerEU -suunnitelman käsittely antaa tähän luontevan alustan.

MTK:n näkemyksen mukaan Suomen tulee osaltaan edistää RePowerEU -suunnitelman kunnianhimoisia biokaasun edistämistavoitteita ja niiden toteutumista myös Suomessa. MTK:n näkemyksen mukaan Suomella olisi erityistä annettavaa maakaasuverkon ulkopuolisen biokaasun huomioimisessa osana

RePowerEU -suunnitelman toteuttamista. MTK esittää näiden näkökulmien sisällyttämistä Suomen valtion kantaan.

U-jatkokirje ei ota kantaa RePowerEU -suunnitelman rahoitukseen. MTK huomauttaa, että komission suunnitelma sisältää suunnitelman rahoittamisesta ajatuksen, että jäsenvaltiot voisivat halutessaan rahoittaa suunnitelman toteuttamista maatalouden ja maaseudunkehittämisen varoista. MTK pitää tärkeänä, että Suomella on tästä asiasta näkemys jo, kun RePowerEU -suunnitelmaa laaditaan. MTK esittää Suomen kantaan lisättäväksi kohdan: ***"Suomi pitää tärkeänä arvioida paitsi EU-tasolla myös jäsenvaltiokohtaisesti kaikkia 55-valmiuspaketin lainsäädännön muutosehdotusten vaikutuksia. Suomi vastustaa koheesio- ja maatalousrahoituksen siirtoa RRF:n niin EAKR, ESR+, KR-rahastojen kuin maatalouden EAFRD-rahaston (yhteisen maatalouspolitiikan II pilari) osalta.***

MTK huomauttaa, että Suomi tähtää energiaomavaraisuuden parantamiseen mm. CAP:n strategiasuunnitelmassaan. Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset heijastuvat kansainvälisille ruokamarkkinoille sekä suoraan, että välillisesti energian ja lannoitteiden hintojen nousun kautta. Näihin vaikutuksiin pystytään sopeutumaan osaltaan parhaiten siinä viitekehyksessä, jossa ruoantuotannon edellytyksistä muutokin säädetään. RFF rahoitusta tulisi pystyä käyttämään jatkossa tehokkaammin niihin toimiin, jotka parantavat energiaomavaraisuutta myös maataloudessa ja maaseudunkehittämisessä. MTK huomauttaa, että edellä mainitut maatalouden ja maaseudunkehittämisen rahoitusinstrumentit ovat jo nykyisellään täyskäytössä niiden primäärisiin käyttötarkoituksiin, eikä niistä löydy RePowerEU suunnitelman toteuttamisen edellyttämiä varoja.

Helsingissä 13.6.2022

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Anssi Kainulainen
Energia-asiantuntija

Päivi Nerg
Elinvoimajohtaja